

Ты, дзядулька, не рабей, эта *птушка-салавей*.
 Ён і сьвішча, і пяець, і спакою не даець.

А ўгадайце аповесьць Зьмітрака Бядулі, якая так і называецца — „*Салавей*“. Высякаюцца лясы, алешнікі, усё цяжэй і цяжэй *салаўю* віць гняздзечка. Але трэба старацца так жыць, каб у душы *салаўі* сьпявалі.

Самагонка

Рыгор Барадулін

Самагонка, саматужка, самаробка, юруха, весялуха, кустоўка. Колькі ласкавых назваў для аднаго паняцця!

Самагонку на Беларусі гналі пры ўсіх рэжымах. *Катлянку* — у катлах (мела прысмак гарэлага). *Паравую* — спецыяльнымі апаратамі рабілі. Каб стала чыстай, як сьляза, *самагонку* пераганялі праз вугаль, праз рачны пясок. У такой тонкай справе, як гнаньне *самагонкі*, вялікае значэньне меў зьмеявік.

Некалі камуністыя пачыналі новы рух у кустох-раёнах — скарачэньне свайго партыйнага апарату. Дык дзядок слухаў, слухаў лектара ды і заўважыў: „Апарат яно скараціць можна, толькі зьмеевіка не чапайце“.

А ў кустох-пералесках *кустоўку* гналі. Бальшавікі выдавалі ўказ за ўказам супраць *самагонкі*, а людзі сьпявалі:

*Самагоначку мы гонім,
 Самагоначку мы п'ем,
 Нам апараты разьбіваюць,
 А мы новыя куюм.*

Глынуўшы першаку, прыгаворвалася: і сьвяты б паскакаў, каб *самагонкі* паспытаў. *Самагонка* была й застаецца самай трывалай валютай. Яе называюць *вадкі даляр*. Гэта *самагонка* падказвае словы скакухам і пяюхам:

*Ашалела галава,
 Ашалелі ногі,
 А каб гэтай галаве
 Прычапілі рогі.*

Самагонка можа зрабіць каго хочаш і бедным, і багатым, і бязрогім, і рагатым.

Самазванец

Сяржук Сокалаў-Воюш

Самсон Самасуй — герой аповесці Андрэя Мрыя „Запіскі Самсона Самасуя“ — тыповы *самазванец*, які сьве сам сябе на кіраўнічыя пасады.

Звонку *самазванцы* — людзі сьціплыя. Дый навошта выхваляцца, калі плоймы падданных штодня ўзносяць цябе да нябёсаў. Але чым больш хістаецца пад нагамі глеба ў *самазванца*, тым часцей ён пачынае блытаць „мы“ і „я“ — „я зрабіў“, „я задумаў“, „я вырашыў“.

У тлумачальным слоўніку беларускае мовы знаходзім вытворнае: *самазванства* й *самазваны* — той, які самавольна, незаконна прысвой сабе чужое імя, званьне. „Стрэльбай грукнуў у дзьверы, — падае слоўнік прыклад з Аркадзя Куляшова, — „Выходзь да мяне, Гаспадар *самазваны*, на ганак!“.